

elevhälsoportalen

**Så kan du använda Elevhälsoportalens verktyg
för att hjälpa barn med allergier i förskolan**

Marina Jonsson

Allergisamordnare, med dr

Catherine Fahlén Zelandar

Allergikonsulent

Centrum för arbets- och miljömedicin

Disposition

- Kort om Elevhälsopoportalen
- Hur vanligt är det med allergier, astma och eksem i skolåldern
- Hur kan barn och unga med allergisjukdom påverkas av miljön i skolan
- Utbildning till personal visade på effekter
- Intervjuer med föräldrar och barn
- Hur du kan använda Elevhälsopoportalen allergiområde

Elevhälsopoportalen hjälper förskolor och skolor att arbeta hälsofrämjande

Vad erbjuder Elevhälsopoportalen?

- Aktuell forskning inom olika hälsoområden
- Förslag på evidensbaserade insatser
- Arbetsmodell för ett systematiskt och långsiktigt arbete med tillhörande verktyg
- Webbinarier om aktuella ämnen

Evidensbaserat innehåll

Framtagningen av insatserna på portalen är baserade på en systematisk genomgång av den vetenskapliga litteraturen inom det aktuella hälsoområdet

Centrum för arbets- och miljömedicin (CAMM)

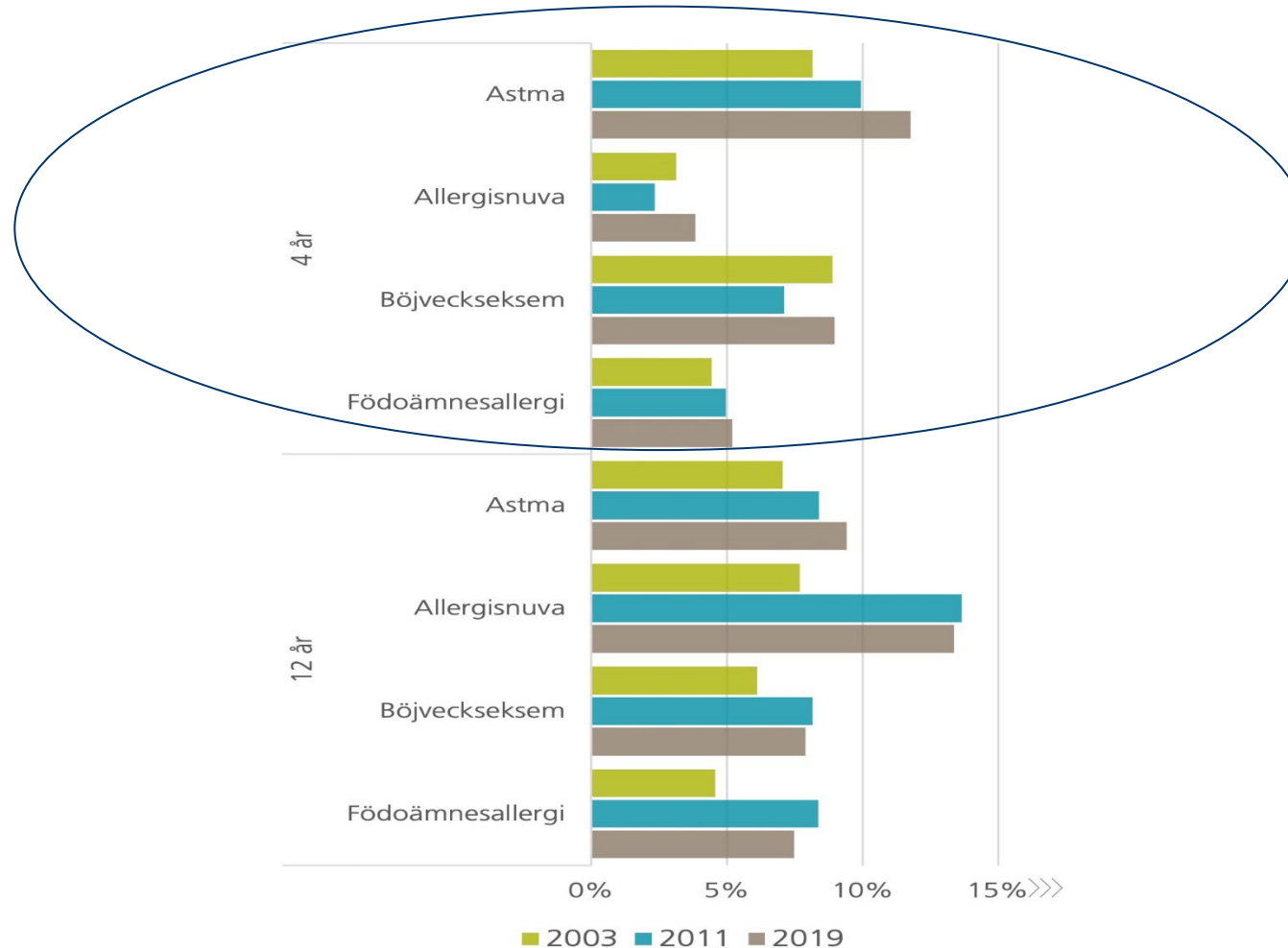
Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin (CES)

Centrum för hälsoekonomi, informatik och sjukvårdsforskning (CHIS)

Hälsoområden

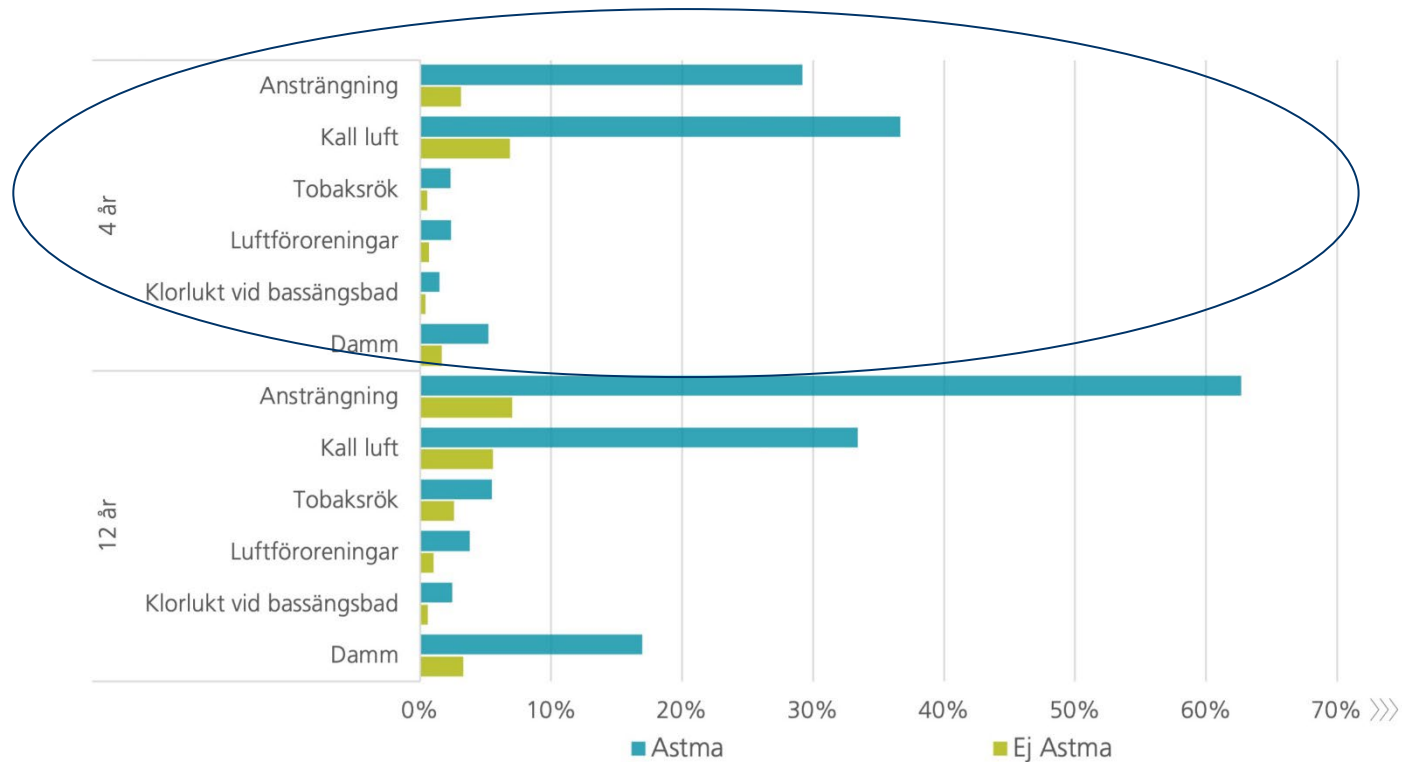
 Allergi	 Buller	 Fysisk aktivitet
 Mat	 Psykisk hälsa	 Kroppslig integritet och relationer

Läkardiagnostiserad allergisjukdom

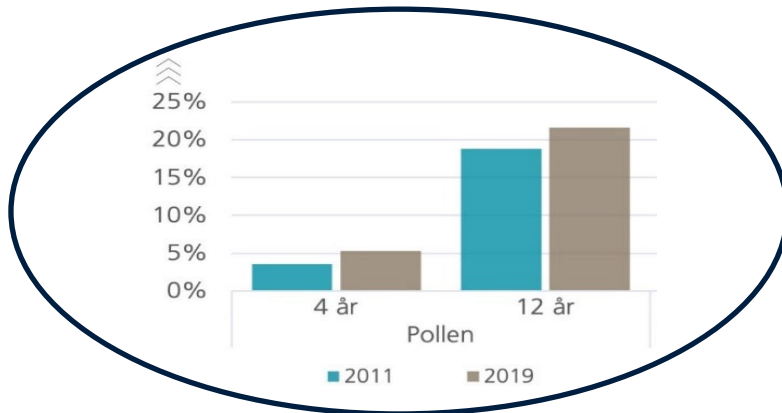

Hos små barn är förkylningsastma mycket vanligt

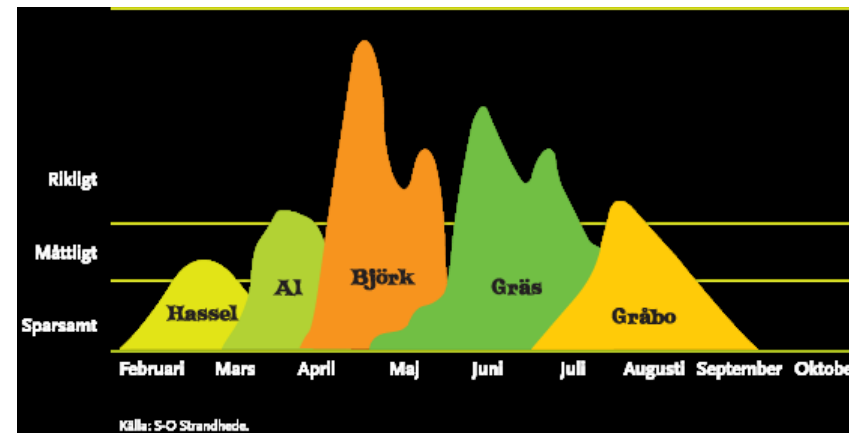
Astma och triggers

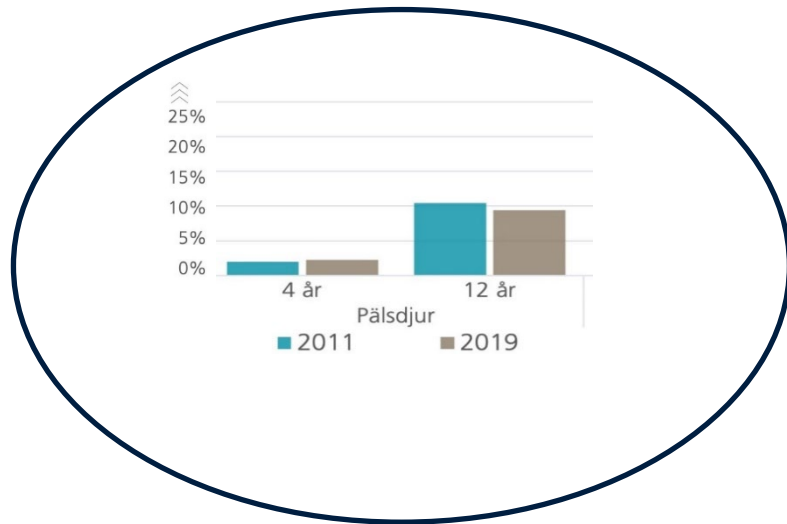
Pollen

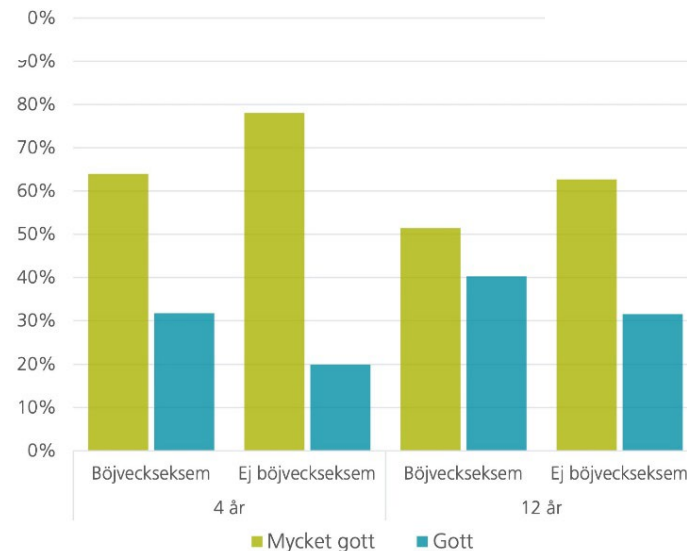
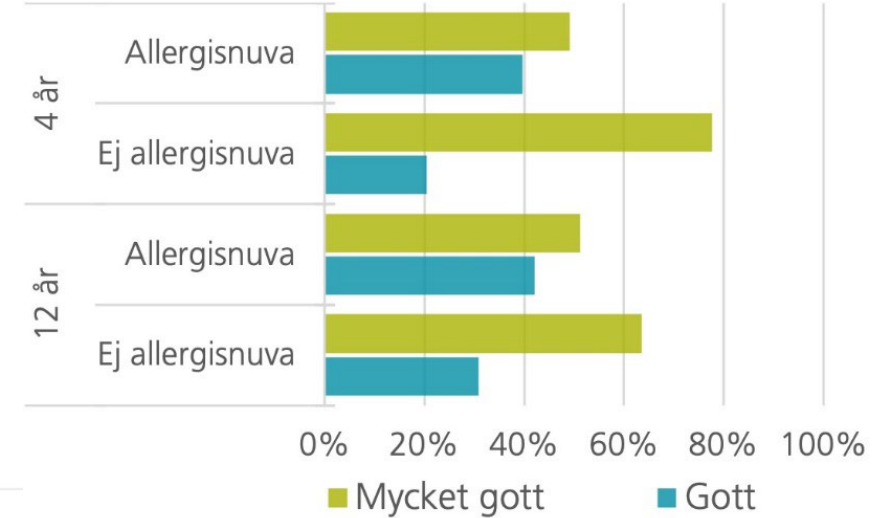
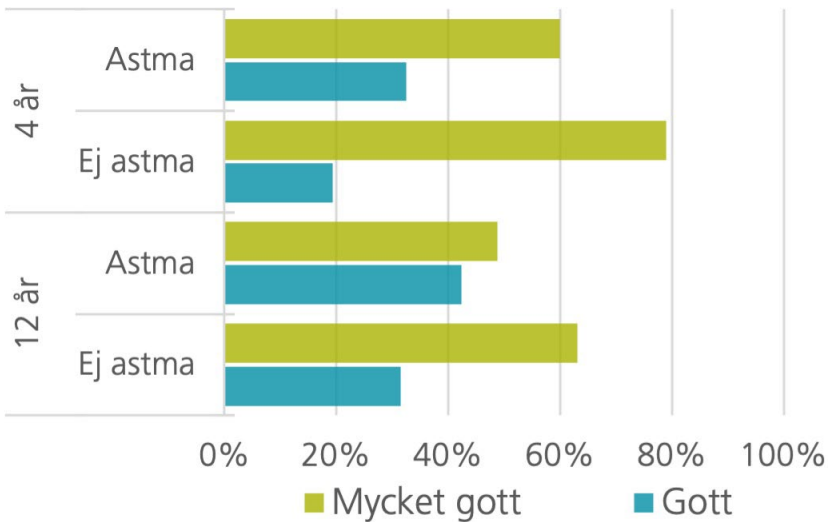
Regionala miljörapporten 2021

Pälsdjursallergi

Allmänt hälsotillstånd i relation till allergisjukdom

Skola/förskola är viktiga miljöer

- Barn tillbringar sin huvudsakliga tid i inomhusmiljö bland annat i förskolan
- Inomhusmiljön har stor betydelse för barns exponering.
- Damhalterna ofta höga och består av bland annat pälsdjursallergener
- Pälsdjursallergen förs med kläder och hår hos pälsdjursägare från hemmet till andra miljöer t ex skolan
- Förskolor och skolor uppfyller inte de regler och rekommendationer som finns för en god inomhusmiljö (Socialstyrelsen 2013)
- Man kan vissa år utsättas för pollenexponering från februari till september.

Elevhälsopoportalen för allergi-förskola

Allergi

Förekomst av allergier hos barn ökar och studier visar att barn med allergier ganska ofta blir försämrade i sin allergi i förskolemiljön. Det är därför en viktig uppgift för förskolan att arbeta med förebyggande insatser och ökade kunskaper om hur allergier kan förebyggas och hanteras.

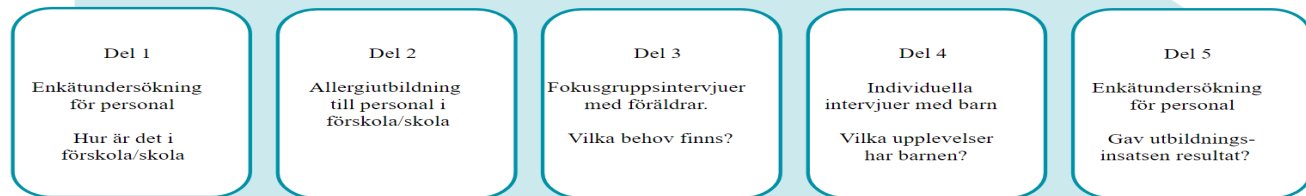

- + Fakta om barn och allergi i förskolemiljö
- + Symtom och åtgärder vid allergiska reaktioner
- + Symtom och åtgärder vid astma

- + Gör Allergironden till en rutin
- + Se över och förbättra inomhusmiljön
- + Minimera nivåer av pälsdjursallergen i förskolemiljö
- + Skapa rutiner för hantering av nötter, jordnötter, mandel och sesam i förskolan
- + Skapa rutiner för pollensäsongen
- + Skapa rutiner för hantering av allergiska reaktioner i förskolan
- + Inkludera barn med allergi/astma/eksem
- + Skapa rutiner för hantering av specialkost
- + Skapa rutiner för rutiner hantering av eksem
- + Skapa rutiner för barn med astma
- + Skapa rutiner vid allergi mot insektsbett i förskolan

Utbildningsprojektet som ledde till ökad kunskap i förskolan och skolan

Allergiprojektet i förskolor och skolor

Syftet var att utveckla och implementera Elevhälsportalens allergiområde samt öka personalens, föräldrars och barnens kunskap och trygghet

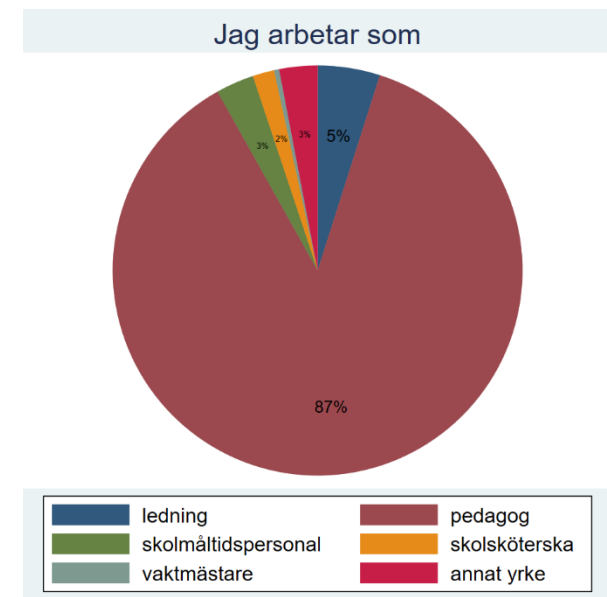
[allergirapport.pdf \(regionstockholm.se\)](http://allergirapport.pdf(regionstockholm.se))

Enkät 1

Skickades ut före utbildningstillfället
till personal som skulle delta i utbildningen

1045 svar, 36 % från förskolor, 64 % skolor

18 av 24 kommuner och från alla
socioekonomiska områden

Resultat- Enkät 1

- Kunskapsbrister inom allergi
- Brister i säkerhet och trygghet
- En av sex rapporterade hög oro för att barn skulle få allergiska reaktioner
- Få arbetade med Elevhälsopoportalen

PAI
PEDIATRIC ALLERGY
AND IMMUNOLOGY

LETTER | Open Access |

**Management of children with allergies in preschool and school
—Potential for improvements**

Emmanouela Sdona Annelie Turesson, Catherine Fahlén Zelandar, Alexandra Lövquist, André Lauber, Antonios Georgelis, Anna Bergström, Marina Jonsson

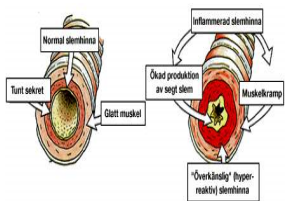
Upplägg intervention/utbildningstillfälle

- Frågar efter behov på förskolan/skolan
- Anpassar utbildning efter enkätsvar och behov
- Föreläsning om allergisjukdom och åtgärder utifrån Elevhälsopoportalen

Information vid användning av spray & andningsbehållare-Spacer med mask

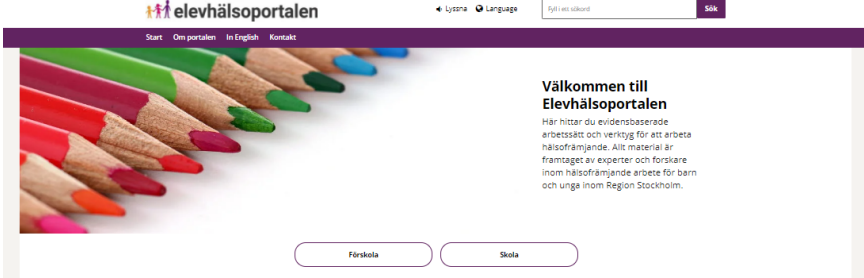
1. Kontrollera att spaceren är fri från skador, att inga delar saknas och det inte ligger någonting löst i spaceren. Titta inuti!
2. Placera barnet i en stadig sittande ställning på en stol eller i ditt knä. Barnet kan sitta i knä eller stå beroende på ålder och allmänhetstånd, låt situationen avgöra.
3. Ta bort skyddsgörkarna från astmasprayen och spaceren.
4. Placera sprayen baktill i spaceren.
5. Sätt fast masken framtill.
6. Skaka spray och spacer några gånger.
7. Sätt masken över barnets mun och näsa och slut tätt.
8. Stöta gärna barnets bröst om så behövs. Kontrollera att barnet andas in och ut.
9. Puffa en gång = 1 dos och låt barnet andas 6-8 andetag. Om barnet är ordinerat fler doser/ puffar upprepa steg 5-8.
10. Räkna andetagerna genom att titta på ventilen.

Så hanterar du en kraftig allergisk reaktion

 Lär dig om anafylaxi och hur du bäst hanterar det i skolan och förskolan.

Välkommen till Elevhälsopoportalen

 Här hittar du evidensbaserade arbetsätt och verktyg för ett arbetet hälsofrämjande. Allt material är framtaget av experter och forskare inom hälsofrämjande arbete för barn och unga inom Region Stockholm.

Kontakta oss
 Om du har frågor eller vill kontakta oss är du välkommen att använda kontaktoppgifterna nedan.
 E-post: elevhalsoportalen.sso@sl.se
 Telefon: 08-123 371 11
 Telefonen är vanligtvis bemannad mellan kl 9:00-15:00 måndag till fredag, med vissa undantag.

Här finns vi
 Postadress:
 Elevhälsopoportalen
 Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin
 Region Stockholm
 Box 1497
 171 29 Solna
 Besöksadress:
 Solnavägen 1E, Stockholm

Följ oss i sociala medier
 Följ oss gärna på Facebook och Twitter för de senaste nyhetsuppgifterna!

 Elevhälsopoportalen är ett samarbete mellan tre centrum inom Region Stockholm:
 Centrum för arbets- och miljömedicin (CAMM)
 Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin (CES)
 Centrum för hälsoekonomi (CHEK)

- **Självbedömningsenkäter**
 - Handlingsplan
- Allergiområdets åtgärder

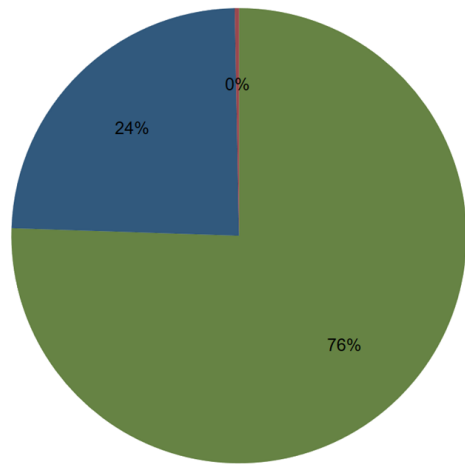
Utvärdering

- Enkäter före och 3 månader efter utbildningstillfället
- Fokusgruppsintervjuer med föräldrar
- Individuella intervjuer med skolbarn

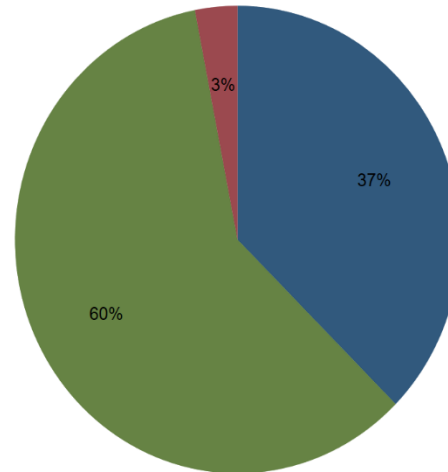
Enkät 2 (361 svar)- Utbildning gav resultat

Jämfört med innan seminariet hur anser du dina kunskaper?

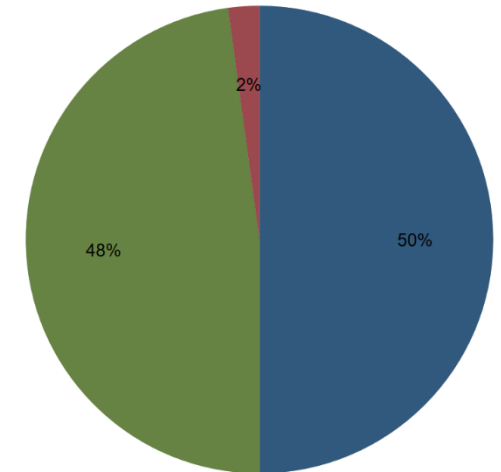
Bättre nu än innan seminariet
Oförändrade
Sämre nu än innan seminariet

Jämfört med innan seminariet känner du dig tryggare?

Ingen skillnad
Ja
Nej

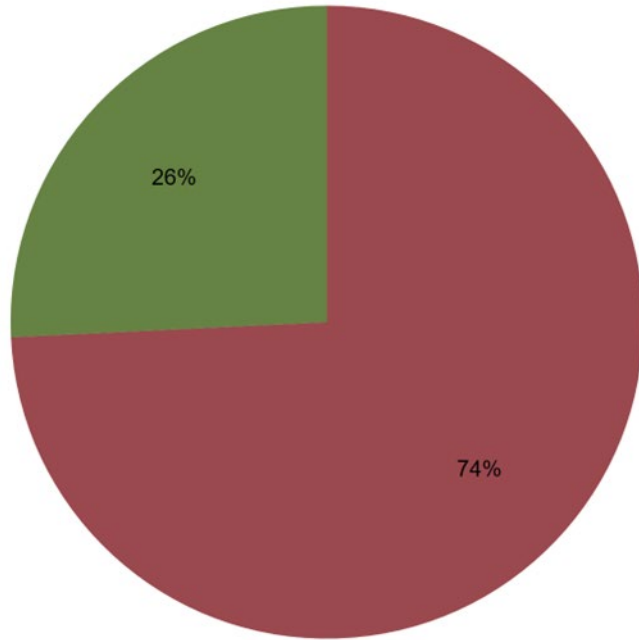
Jämfört med innan seminariet har omhändertagande förbättrats?

Ingen skillnad
Ja
Nej

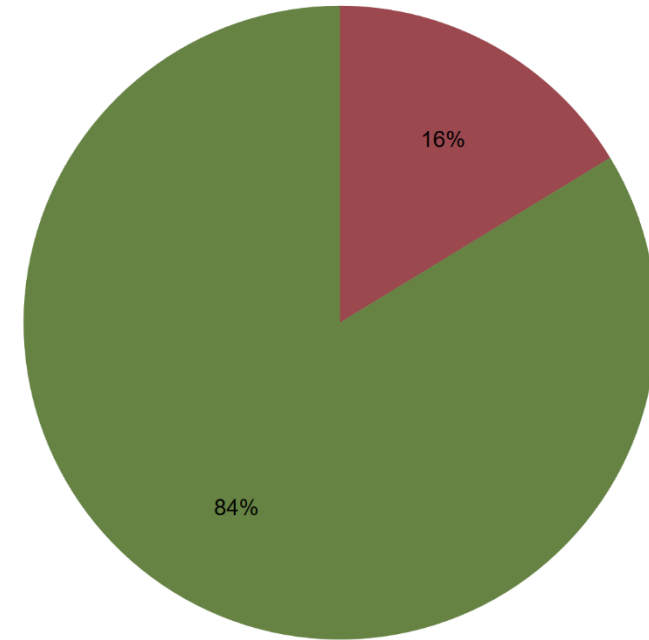
Elevhälsopoportalen

Känner du till Elevhälsopoportalen innan

Nej Ja

Känner du till Elevhälsopoportalen efter

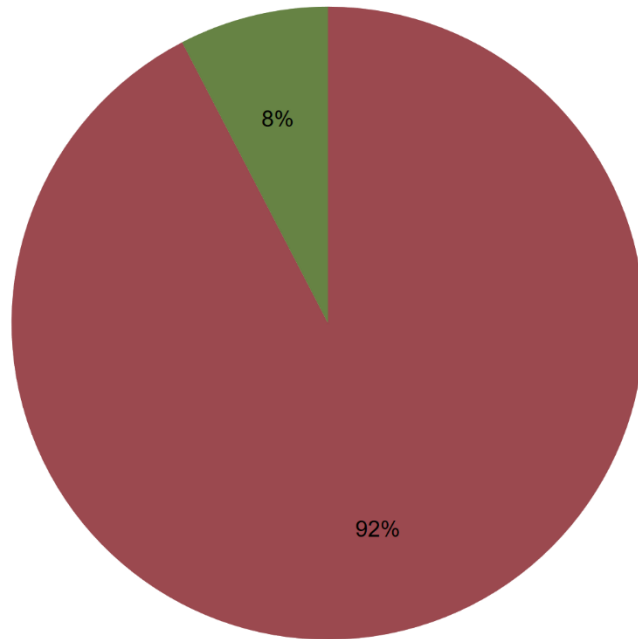

Nej Ja

* p -värde < 0.05

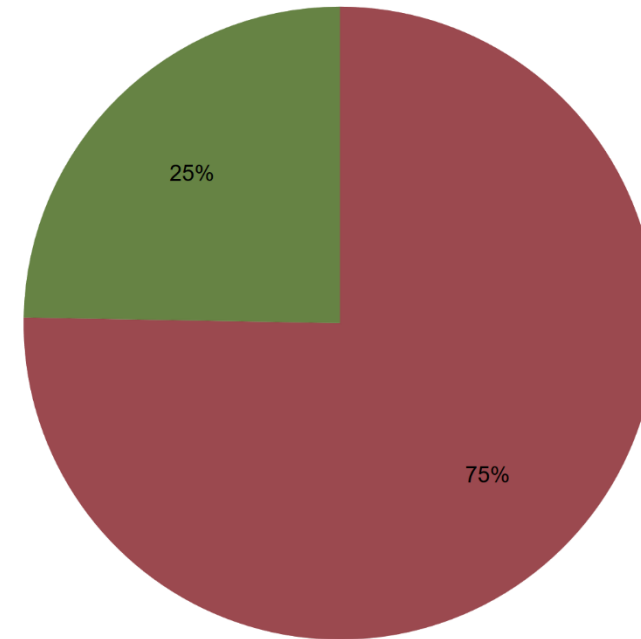
Elevhälsopoportalen

Arbetar du med Elevhälsopoportalen innan

Nej Ja

Arbetar du med Elevhälsopoportalen efter

Nej Ja

* p -värde < 0.05

Vad behövs för att ta hand om barn med allergier

- Kunskap
- Bra fungerande rutiner
- Bra kommunikation mellan personal, samt till både föräldrar och barn

“Vid allergisk reaktion är jag mest osäker på hur man gör, men jag har ju också ett eget ansvar att kolla upp så jag blir säkrare. Har inget barn på just min avdelning men behöver ändå läsa på såklart”

(förskola, pedagog)

Sammanfattning

- Efter interventionen hade personalen:
 - Bättre kunskap om allergier
 - Ökad trygghet i hanteringen av allergiska reaktioner
 - Bättre omhändertagande av barn med allergier
 - Större andel deltagare kände till EHP men endast 1 av 4 använder den idag

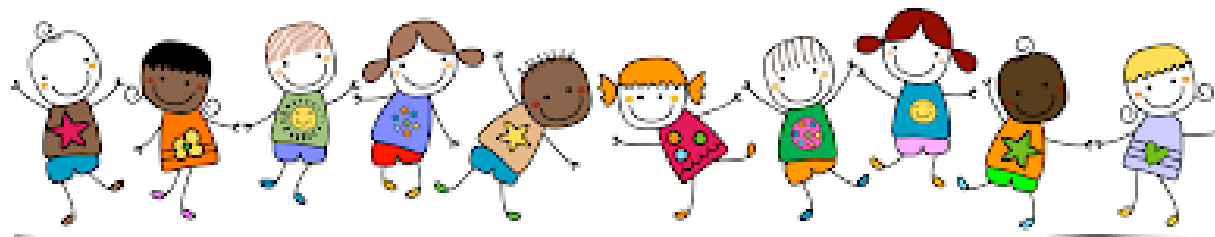

En intervjustudie med föräldrar till barn med allergisjukdom

25 föräldrar till barn mellan 2-13 år, två fokusgrupper med föräldrar till förskolebarn samt två fokusgrupper med föräldrar till skolbarn

Hur fungerar det i förskola och skola för barn med allergi?

Syftet: Att undersöka behovet hos föräldrar till barn med allergisjukdom i relation till miljö, kunskap, säkerhet och trygghet i förskola och skola

Ett behov av kunskap och förståelse i förskola och skola en intervjustudie

Vårdnadshavares behov, till barn med allergier och/eller astma och som går i förskolan/skolan

Väl implementerade rutiner

- En allergianpassad säker
- Tydlig ansvarsfördelning
- Förbättrad information

Allergikompetens hos personal

- Grundkunskap inom allergi,
- Praktisk kunskap för att kunna agera i akuta situationer

"..den information måste spridas, till så många som möjligt, till alla som är kring det barn som är allergiskt måste veta att barnet är allergiskt men just i dagsläget är det inte så"

" Jag upplever att bra kunskap i hur man ger mediciner har brustit, helt enkelt att de inte vågar ge medicinerna eller inte vet trots att det finns tydliga behandlingsscheman"

Att mitt barn blir likabehandlat

- Att mitt barn blir inkluderat,
- Att mitt barn får känna sig som alla andra i skolan

Att känna tillit

- Bli tagen på allvar
- Kunna lita på personalen

".. "det skulle vara bra om de hade lite mer inkluderande tänk ibland när de har något speciellt eller bjuder på någonting att de tänker finns det någon glass som han tål och som alla andra gillar, varför köper vi inte den till alla"

...så ringer de och säger att Sofia har fått i sig någon mat och mår inte bra och hon säger att hon inte kan andas och jag sa : Lagg på och ge henne sprutan på en gång och så ringer hon upp mig och säger.. Jag vågar inte....."

Slutsats

- Det behöver finnas allergikunskap och förståelse hos personal i förskola och skola.
- Kunskap är en förutsättning för att personalen ska kunna införa och använda fungerande allergirutiner, agera i akuta situationer, se till att lika villkor gäller för barn med allergisk sjukdom och etablera en tillitsfull, allergistödjande relation med både föräldrar och barn.

Allergiprevention

Använd elevhälsopoportalen för beprövade och effektiva insatser

Skapa rutiner för:

- Öka förutsättningar för barnen att må bra i förskolan
- Minska risken för allvarliga allergiska reaktioner
- Underlätta för personal i att känna en ökad trygghet i omhändertagandet av barnen
- Öka föräldrarnas känsla av trygghet

Specialkost, strukturell nivå

- All personal ska ha kunskap och fortbildas regelbundet
- Säkra rutiner ska finnas - från det inkommande intyget till servering vid alla mattillfällen
- Särskilj matallergi, som kan ge upphov till allvarliga reaktioner från övrig överkänslighet
- Ha rutiner för hantering av specialkost
- Förbered specialkost åtskild från annan kost, laga specialkost först
- Ha kunskap om matens innehåll
- Läs igenom innehållsförteckningen noga, var gärna minst två som läser igenom samma
- Håll rent och håll isär specialkost från all annan kost

Specialkost, individuell nivå

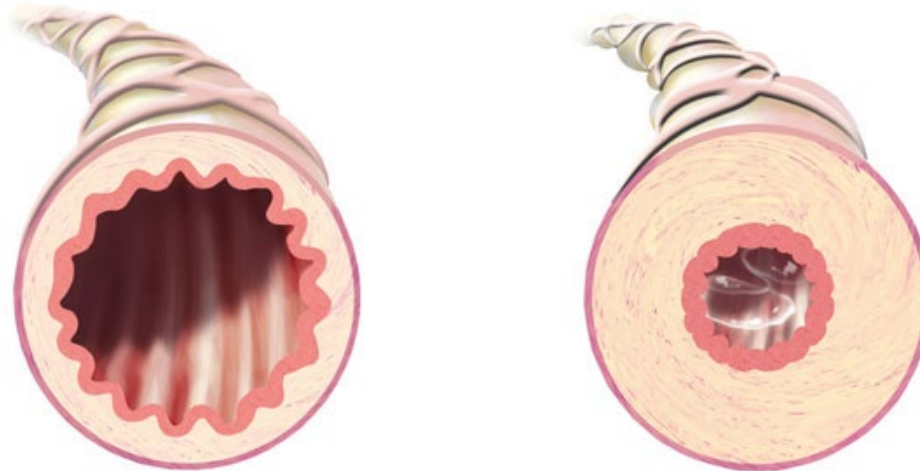
- Placera barnet vid kortänden av bordet med vuxen bredvid
- Servera det allergiska barnet först
- Servera endast namnmärkt kost – gäller allt
- Ha alltid rena händer, ta inte i barnet eller barnets mat utan att ha tvättat händerna
- Håll rent
- Låt det allergiska barnet tvätta sig först efter maten
- Ha en rutin för att minska kontamineringen i miljön från de andra barnen
- Städa med rengöringsmedel och vatten, använd engångstrasor för att torka upp
- Tänk på att stora delar av inomhusmiljön är kontaminerad

Skapa rutiner för barn med astma

- Det är vanligt med astma hos små barn
- Förkylningar är den dominerande orsaken - förkylningsutlöst astma.
- Allergisk astma förekommer om än i mindre utsträckning
- Målet med astmabehandlingen är att barn inte ska ha några symtom och ska kunna leva ett aktivt liv utan några begränsningar av astmasymtom.

Astma behandling hos små barn

- Förkylningsutlöst astma behandlas med inflammationsdämpande inhalationer och luftrörsvidgande inhalationer.
- Luftrörsvidgande läkemedel kan bli aktuellt i förskolan

Behandling

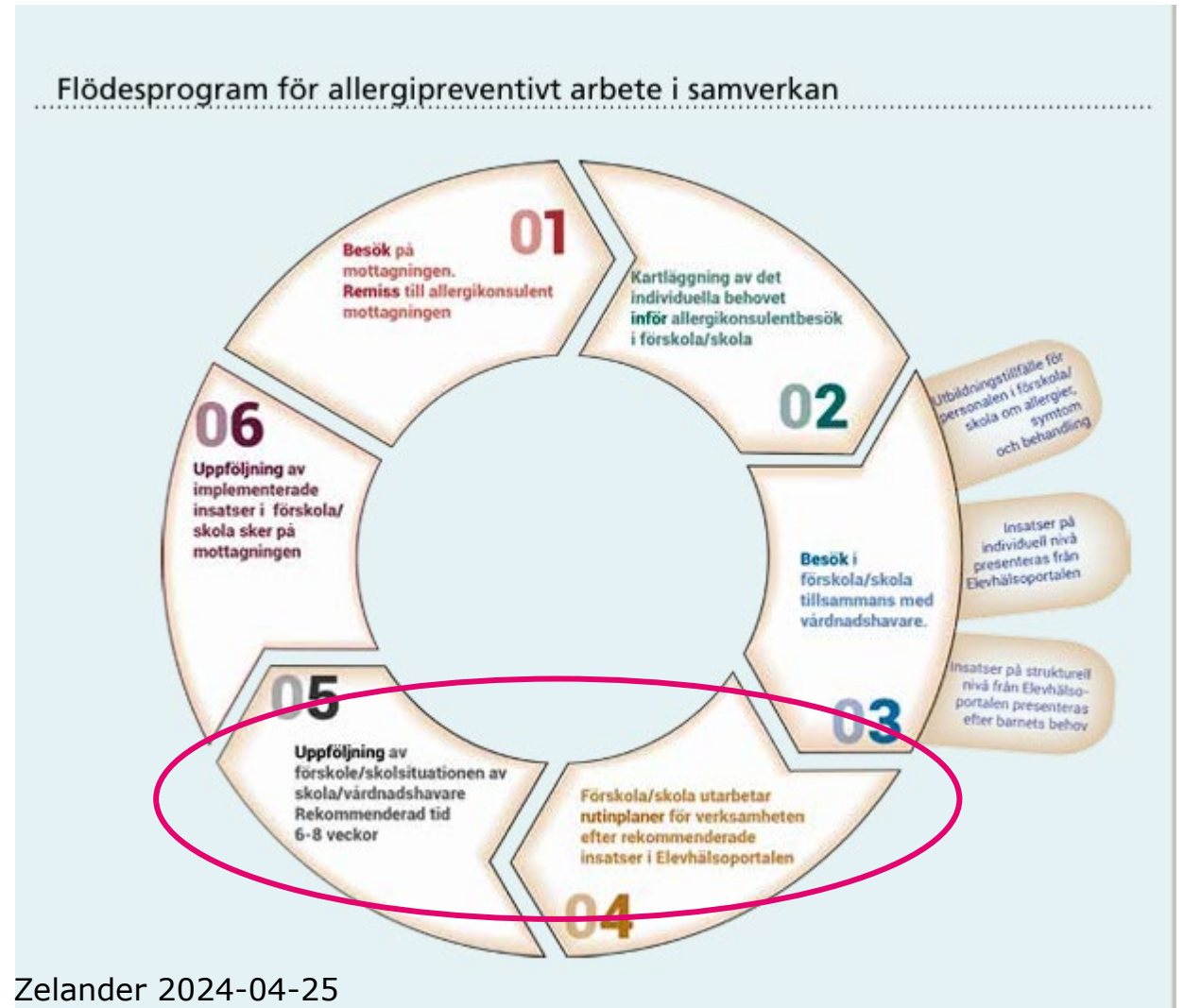
- Skriftlig behandlingsplan från behandlande läkare.
- Utbildning i hur inhalationsmedicinen används på rätt sätt.
- Ha kunskap om att barn som är yngre än sex-sju år ofta använder en andningsbehållare till sin astmamedicin som heter spacer.
- - [Information vid användning av spray och andningsbehållare - spacer med mask \(pdf\)](#).
- God kommunikation med vårdnadshavare om hur många doser som givits under förskoledagen

Skriftliga individuella åtgärder

- Intyg om allergi – från sjukvården
- Åtgärder vid allergisk reaktion – från sjukvården
- Egenvård med praktisk hjälp – från sjukvården
- Utformning av medicinsk handlingsplan – förskolan/fldr

Uppföljning är viktigt

- Utarbetade rutinplaner för allergipreventiva insatser bör utvärderas efter 6-8 veckor för att se att det är rätt saker förskola/skola gör.
- Därefter minst 1 gång per läsår
- Barnets miljö i förskola/skola följs upp hos behandlande läkare vid varje tillfälle

Tack för att ni lyssnat!

marina.jonsson@regionstockholm.se

catherine.fahlen-zelander@regionstockholm.se

**Att göra skillnad i vardagen
för barn och unga med allergi**
- Allergiförebyggande arbete i Stockholms län

Marina Jonsson, Ulla-Britt Andersson, Catherine Fahlén Zelander, Alexandra Lövquist, Leena Oscarson,
Emmanouela Sdona, Annelie Turesson.
Redaktör: Charlotte Danielsson

